

UCHWAŁA NR/2025
RADY POWIATU W SZCZECINKU
Z DNIA..... 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Szczecineckim na lata 2026-2030”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 107 i poz. 1907) w związku z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 913 oraz z 2023r. poz. 1234) - Rada Powiatu uchwala, co następuje:

§1. Uchwala się „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Szczecineckim na lata 2026-2030”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Uchwałę powierza się do wykonania Zarządowi Powiatu Szczecineckiego i Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2026r.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 35a. ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnościami.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Szczecineckim na lata 2026-2030 został poddany konsultacjom społecznym, a także został przedłożony do zaopiniowania Powiatowej Społecznej Radzie do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Szczecineckim.

Przyjęcie programu jest konieczne dla zapewnienia spójności działań podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Dokument określa cele i działania, jakie powiat zamierza realizować w obszarze wsparcia tej grupy społecznej oraz stanowi podstawę ubiegania się o środki finansowe z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz innych źródeł.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w SZCZECINKU
mgr Małgorzata Kubiak-Horniatko

TREŚĆ DOKUMENTU
UZGODNIONO POD WZGLĘDEM
FORMALNO-PRAWNYM
Adwokat
Adam Klusek

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE SZCZECINECKIM NA LATA 2026-2030

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
Podstawa prawna opracowania:	3
WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I. PROBLEMATYKA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI NA TERENIE POWIATU SZCZECINECKIEGO	5
I.1. SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI NA TERENIE POWIATU SZCZECINECKIEGO	5
I.2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA W POWIECIE SZCZECINECKIM	9
I.3. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI NA TERENIE POWIATU SZCZECINECKIEGO	14
ROZDZIAŁ II. PROGRAM DZIAŁAŃ NA TERENIE POWIATU SZCZECINECKIEGO	18
II.1. WYNIKI ANKIETY I ANALIZA SWOT	18
II.2. CELE SZCZEGÓŁOWE I OPERACYJNE PROGRAMU	22
II.3. REALIZACJA PROGRAMU ORAZ WIZJA I MISJA	30
ZAKOŃCZENIE	32
SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	33

Podstawa prawna opracowania:

Delegację do opracowania niniejszego programu zawiera art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 z późn. zm.), który określa, iż do zadań powiatu należy: opracowanie i realizacja, zgodnych z przyjętą powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Podstawą opracowania są również: ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 z późn. zm.), ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2025 r., poz. 1338 z późn. zm.), ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. z 2025 r. poz. 620 z późn. zm.), ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411 z późn. zm.), ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.) oraz Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szczecineckim na lata 2024-2031.

WSTĘP

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest kluczowym dokumentem strategicznym, który ma na celu zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami równych szans na aktywne uczestnictwo w różnych aspektach życia społecznego, edukacyjnego, zawodowego oraz kulturalnego. Wobec rosnącej liczby mieszkańców z różnorodnymi potrzebami ważne jest, aby niepełnosprawność nie stanowiła bariery uniemożliwiającej korzystanie z dostępnych możliwości.

Pierwszy rozdział Programu przedstawia diagnozę aktualnej sytuacji osób z niepełnosprawnościami na terenie Powiatu Szczecineckiego, w tym charakterystykę skali i rodzaju niepełnosprawności oraz sytuację zawodową wśród mieszkańców. Uzupełnieniem diagnozy jest omówienie zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia dostępnych w powiecie, obejmujących jednostki samorządowe, oświatowe, zdrowotne oraz społeczne. Ważnym elementem jest także wskazanie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami, których aktywność stanowi ważny element lokalnego systemu wsparcia.

Drugi rozdział ma charakter planistyczno-strategiczny. Zawiera wyniki przeprowadzonej ankiety oraz analizę SWOT programu, będące podstawą do określenia mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w obszarze działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Kolejny podrozdział zawiera opis celów szczegółowych i operacyjnych, a ostatni obejmuje kwestie dotyczące realizacji programu, w tym źródła finansowania oraz wizje i misje wyznaczające długofalowe kierunki działań Powiatu Szczecineckiego w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami.

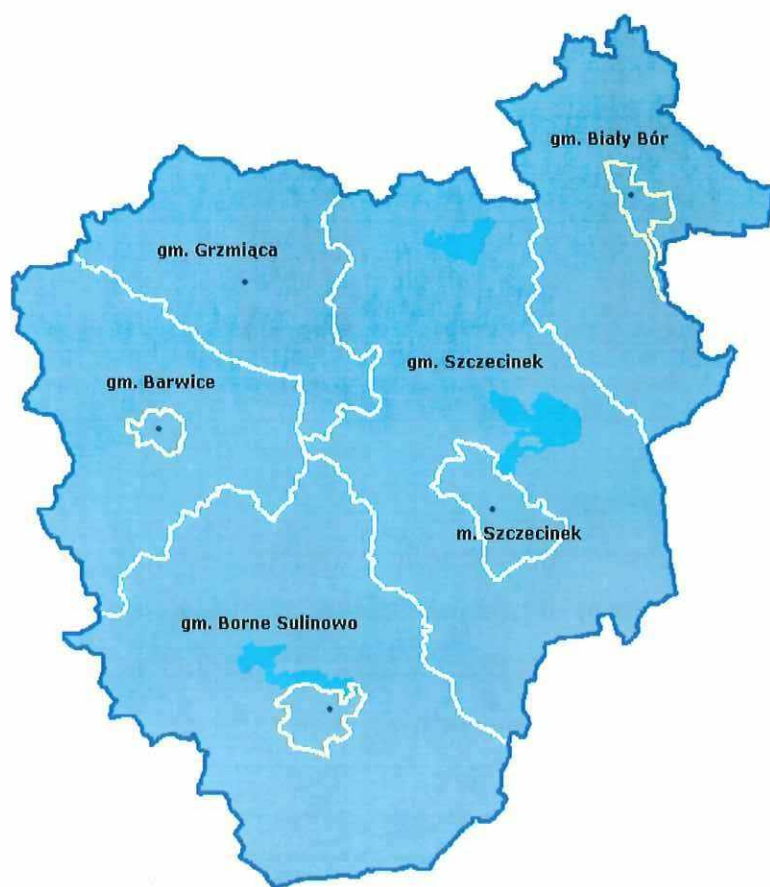
Głównym celem jest stworzenie otwartego i dostępnego środowiska, które będzie wspierać integrację, samorealizację oraz niezależność osób z niepełnosprawnościami. Dokument ten wyznacza główne kierunki działań, priorytety oraz konkretne zadania, mające na celu poprawę jakości życia tej grupy mieszkańców powiatu oraz zwiększenie ich aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej. Adresatami programu są osoby z niepełnosprawnościami, ich rodziny oraz otoczenie z terenu Powiatu Szczecineckiego, a koordynatorami Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku, we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy.

ROZDZIAŁ I. PROBLEMATYKA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI NA TERENIE POWIATU SZCZECINECKIEGO

I.1. SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI NA TERENIE POWIATU SZCZECINECKIEGO

Powiat szczecinecki położony jest w północno-zachodniej Polsce, w województwie zachodniopomorskim i administracyjnie podzielony jest na gminę miejską – Szczecinek, miejsko-wiejską - Barwice, Białą Bór i Borne Sulinowo oraz wiejską: Gmina Szczecinek. Liczba ludności w powiecie w 2024 roku wyniosła 72 023¹ osób. Najwięcej osób zamieszkuje gminę miejską Szczecinek, tj. 51,72%.

Rysunek 1.1. Mapa Powiatu Szczecineckiego.

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_szczecinecki#/media/Plik:Szczecinecki.png (dostęp 14.10.2025 r.)

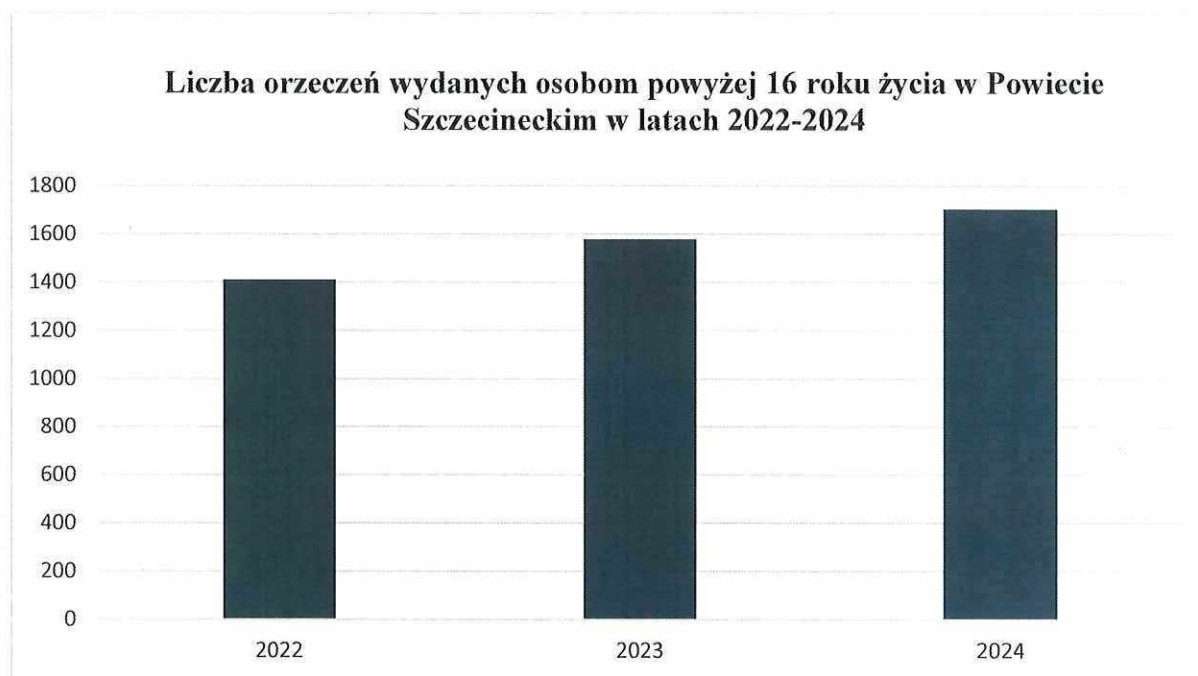
Dane pochodzące z Powiatowego Urzędu Pracy i Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności stanowią najpełniejsze i najbardziej wiarygodne źródło informacji na temat sytuacji osób z niepełnosprawnościami w powiecie. Instytucje te dysponują

¹ <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> (dostęp 14.10.2025 r.)

szczegółowymi danymi dotyczącymi liczby osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, w tym stopnia i przyczyny niepełnosprawności.

Na podstawie danych pozyskanych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wynika, iż liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia na przełomie lat 2022-2024 ma tendencję rosnącą, tj.:

Tabela 1.1. Liczba wydanych orzeczeń osobom powyżej 16 roku życia w Powiecie Szczecineckim w latach 2022-2024.

Źródło: Opracowanie własne.

Na wydawanych orzeczeniach widnieją symbole niepełnosprawności, które odpowiadają określonemu rodzajowi schorzenia lub dysfunkcji organizmu, wpływając na codzienne funkcjonowanie danej osoby. W polskim systemie orzekania stosuje się 12 symboli przyczyn niepełnosprawności, tj.:

- 01-U- upośledzenie umysłowe;
- 02-P – choroby psychiczne;
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04-O – choroby narządu wzroku;
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu;
- 06-E – epilepsja;
- 07-S – choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08-T – choroby układu pokarmowego;

- 09-M – choroby układu moczowo-płciowego;
- 10-N – choroby neurologiczne;
- 11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;
- 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

W 2022 roku najwięcej wydanych orzeczeń było ze względu na umiarkowany stopień niepełnosprawności z przyczyny 05-R dla osób w wieku 60 lat i więcej, w tym kobiet ze średnim wykształceniem, niezatrudnionych. Kolejną przyczyną niepełnosprawności, z powodu której osoby miały wydane orzeczenie było 02-P i 07-S, których liczba kształtowała się kolejno: 254 i 178. Najmniej orzeczeń wydawanych było z powodu przyczyn 06-E, 12-C. W 2023 roku i 2024 sytuacja obrazowała się podobnie jak w roku 2022.

Liczba wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia kształtowała się następująco:

Tabela 1.2. Liczba wydanych orzeczeń osobom poniżej 16 roku życia w Powiecie Szczecineckim w latach 2022-2024.

Źródło: Opracowanie własne.

Najwięcej orzeczeń w 2022 roku było wydanych z przyczyn 12-C, 10-N i 11-I, i wynosiło kolejno, tj. 38, 33, 23. Dla osób w wieku 0-3 lat najwięcej orzeczeń było

wydanych z przyczyn 12-C, 10-N, 05-R, 07-S, dla osób w wieku 4-7 lat najwięcej orzeczeń wydanych było z przyczyn: 12-C, 11-I, 10-N, 03-L, natomiast dla osób w wieku 8-16 lat najwięcej orzeczeń wydanych było z przyczyn: 01-U, 04-O, 03-L, 10-N, 11-I. Liczba orzeczeń wydanych dla osób poniżej 16 roku życia wyniosła więcej dla płci męskiej, tj. 121.

W 2023 roku liczba wydanych orzeczeń była największa z przyczyn: 12-C, 11-I, 10-N, 05-R. Dla osób w wieku 8-16 lat było wydanych najwięcej orzeczeń, a przyczynami były: 12-C, 11-I, 01-U, 05-R. Również największa liczba orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia, tj. 105, wydanych była dla płci męskiej.

W 2024 roku dla osób poniżej 16 roku życia najwięcej orzeczeń było wydanych z przyczyn 12-C, 11-I, 05-R, 02-P. Liczba orzeczeń wydanych wg podziału na wiek kształtowała się następująco: 0-3 lat wyniosła 41, 4-7 lat wyniosła 60, 8-16 lat wyniosła 100. Główną przyczyną, z powodu której wydane było orzeczenie było 12-C. Liczba orzeczeń wydanych dla osób poniżej 16 roku życia była większa dla płci męskiej, tj. 132.

Na podstawie danych udostępnionych z Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinku liczba osób bezrobotnych wyniosła w 2022 roku 3 558, w 2023 roku 3 322, a w 2024 roku 3 074. Stopa bezrobocia na dzień 31.12.2024 roku wyniosła 13,5%. Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych kształtowała się następująco:

Tabela 1.3. Liczba bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Szczecineckim w latach 2022-2024.

Źródło: Opracowanie własne.

W Powiecie Szczecineckim liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami nie jest duża, co wynika z faktu, że znaczna część tych osób jest w wieku powyżej 60 lat i w związku z tym są w wieku emerytalnym, inni mają orzeczoną niepełnosprawność, która umożliwia im podjęcie pracy, często z pomocą programów aktywizacyjnych. Wśród osób z niepełnosprawnościami są też dzieci i młodzież. Dla osób, które nie są w stanie pracować lub są osobami zależnymi od innych w codziennym funkcjonowaniu, na terenie Powiatu Szczecineckiego istnieje szeroka sieć pomocy oferowana, m.in. przez różne instytucje, organizacje pomocy społecznej, programy finansowane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych itp.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Szczecineckim jest ważnym aspektem, który wymaga ciągłej uwagi i wsparcia. Osoby te stanowią zróżnicowaną grupę, ponieważ są wśród nich dzieci i młodzież, osoby dorosłe w wieku produkcyjnym, ale również seniorzy. Pomimo codziennych ograniczeń zdrowotnych, dążą do aktywnego życia w społeczeństwie. Działania lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych mają ogromne znaczenie, ponieważ pomagają osobom z niepełnosprawnościami funkcjonować w społeczeństwie z godnością, niezależnością i poczuciem wartości.

I.2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA W POWIECIE SZCZECINECKIM

Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami w Polsce jest realizowane na wielu poziomach i przez różnorodne instytucje, które współpracują, aby zapewnić dostęp do rehabilitacji, edukacji, zatrudnienia i integracji społecznej. Na terenie Powiatu Szczecineckiego działają instytucje:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) - znajduje się przy ul. Wiatracznej 1 w Szczecinku; ma na celu zapewnienie odpowiednich warunków do samodzielnego funkcjonowania oraz wsparcia w codziennych wyzwaniach m.in. dla osób z niepełnosprawnościami. Kluczowym zadaniem jest przyznawanie dofinansowań do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sprzętu rehabilitacyjnego dla osób fizycznych i prawnych, turnusów rehabilitacyjnych, likwidacji barier funkcjonalnych (technicznych, architektonicznych, w komunikowaniu się), sportu, kultury, rekreacji i turystyki, tłumacza języka migowego lub tłumacza -przewodnika. Od 2012 roku PCPR realizuje program „Aktywny Samorząd”, w ramach którego udzielane jest wsparcie w zakresie modułu I (likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami) i modułu II (pomoc w uzyskaniu wykształcenia na

poziomie wyższym). Od sierpnia 2022 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku jest realizatorem programów „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” Dostępne Mieszkanie oraz Mieszkanie dla Absolwenta, których celem jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta,

- przy Powiatowym Centrum pomocy Rodzinie od września 2025 r. funkcjonuje Centrum Diagnostyczno-Terapeutyczne dla dzieci z FAS/FASD - specjalistyczna placówka, której głównym celem jest diagnozowanie, terapia i wsparcie rozwoju dzieci dotkniętych skutkami prenatalnej ekspozycji na alkohol,
- od 2024 r. przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonuje Regionalne Centrum Kryzysowe - znajduje się przy ul. Wiatracznej 1 w Szczecinku; zapewnia natychmiastową pomoc osobom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych, takich jak kryzysy psychiczne, rodzinne czy mieszkaniowe.,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności - znajduje się przy ul. Wiatracznej 1 w Szczecinku; ma na celu realizację zadań z zakresu orzekania o niepełnosprawności, orzekania o wskazaniach do ulg i uprawnień w zakresie wyznaczonym w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
- Dom Pomocy Społecznej - znajduje się na ul. Szpitalnej 5 w Bornem Sulinowie i przeznaczony jest dla 162 osób w podeszłym wieku oraz przewlekłe somatycznie chorych; funkcjonuje jako jednostka organizacyjna powiatu i zapewnia usługi bytowe, opiekuńcze oraz wspomagające osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności,
- Centrum Rehabilitacji SM - znajduje się na ul. Szpitalnej 5 w Bornem Sulinowie; w części mieszkalno-rekreacyjnej mogą przebywać jednorazowo 43 osoby, celem jest świadczenie usługi rehabilitacyjnej dla osób chorych na stwardnienie rozsiane, ale również inne schorzenia neurologiczne,
- Ośrodki Pomocy Społecznej - na terenie Powiatu Szczecineckiego funkcjonuje 6 ośrodków pomocy społecznej: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku (ul. Wiejska 4, ul. Koszalińska 89), Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku (ul. Piłska 3), Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Barwicach (ul. Czaplinecka 14), Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze (ul. Nadrzeczna 2a), Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie (ul. Lipowa 6), Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grzmiącej (ul. 1 Maja 7). Ośrodki zajmują się m.in. udzielaniem pomocy osobom z niepełnosprawnościami, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej,

- Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS) - na terenie Powiatu Szczecineckiego funkcjonują 4 środowiskowe domy samopomocy: „Walentynka” w Szczecinku (ul. Wodociągowa 6a) - 48 uczestników, „Słoneczko” w Barwicach (Czaplinecka 14) - 22 uczestników, w Bornem Sulinowie (ul. Targowa 5) - 40 uczestników, w Turowie (ul. Szkolna 1 w budynku Szkoły) i z filią we Gwdzie Wielkiej (ul. Polna 21) - łącznie 43 uczestników. ŚDS to placówki wsparcia dziennego przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym osób z niepełnosprawnością intelektualną, które ze względu na swój stan zdrowia mają trudności w codziennym funkcjonowaniu,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) – na terenie Powiatu Szczecineckiego funkcjonują dwa WTZ (w Szczecinku na ul. Połczyńskiej 2 i w Barwicach na ul. Kościuszki 3 - łącznie 70 uczestników. WTZ to placówki terapeutyczne, których celem jest rehabilitacja społeczna, zawodowa i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - znajduje się na ul. Wiatracznej 1 w Szczecinku; ma na celu udzielanie specjalistycznej pomocy dzieciom, młodzieży, ich rodzicom i nauczycielom w zakresie diagnozy, terapii, profilaktyki i wspomagania rozwoju,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy - znajduje się na ul. Stanisława Staszica 18 w Szczecinku; placówka publiczna przygotowana do edukacji, rehabilitacji i opieki osób z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej i sprzężonej,
- Centrum Zdrowia Psychicznego - znajduje się na ul. Kościuszki 47/48 w Szczecinku; funkcjonowanie placówki ukierunkowane jest na zapewnienie kompleksowej, skoordynowanej i zindywidualizowanej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci z powiatu szczecineckiego i powiatu białogardzkiego. Zabezpiecza również świadczenia terapeutyczne, niezbędne badania diagnostyczne, leki w stanach nagłych oraz działania edukacyjno-konsultacyjne dla rodzin. W ramach Centrum działają poszczególne komórki organizacyjne: Punkt Zgłoszeniowy-Koordynacyjny jest miejscem, w którym następuje wstępna kwalifikacja zgłaszających się pacjentów

i ich rodzin do odpowiedniego zespołu leczenia, w którym będzie im udzielania najwłaściwsza w danej chwili pomoc; Zespół Leczenia Środowiskowego – forma terapii pozwala na uzyskanie pomocy w miejscu zamieszkania; Poradnia Zdrowia Psychicznego – w warunkach ambulatoryjnych świadczenia obejmują świadczenia terapeutyczne, niezbędne badania diagnostyczne, leki niezbędne w stanach nagłych, działania edukacyjno-konsultacyjne dla rodzin, działania Punktu Zgłoszeniowo-Koordynacyjnego; Dzienny Oddział Psychiatryczny - liczba miejsc 12; Całodobowy Oddział Psychiatryczny - liczba miejsc 20;

- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy dla Pacjentów Wentylowanych Mechanicznie – znajduje się na ul. Tadeusza Kościuszki 38 w Szczecinku; placówka oferuje całodobową opiekę długoterminową dla pacjentów wymagających stałego wsparcia respiratorem po zakończonym leczeniu szpitalnym,
- Miejskie Centrum Wsparcia - znajduje się na ul. Polczyńskiej 2a w Szczecinku; jednostka organizacyjna powołana w celu zapewnienia wsparcia społecznego osobom potrzebującym. W strukturze Miejskiego Centrum Wsparcia funkcjonuje „Złota jesień” - Dom Dziennego Pobytu - ul. Polczyńska 2, 78-400 Szczecinek; ośrodek przeznaczony jest dla osób starszych w wieku 60 lat i więcej i/lub z niepełnosprawnościami zamieszkałych na terenie miasta Szczecinek i zdolnych do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb związanych z samoobsługą i niewymagających specjalistycznej pomocy. Dom posiada 27 miejsc.

Innymi placówkami realizującymi zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami są m.in.:

- Dom Seniora Familia - Sitno 1b, 78-400 Szczecinek; dla 72 osób, zapewnia mieszkańcom bezpieczne i godne warunki życia, całodobową opiekę oraz wsparcie dostosowane do ich potrzeb, oferuje pomoc w codziennych czynnościach, opiekę pielęgnacyjną, zajęcia terapeutyczne i organizację czasu wolnego; celem działalności jest podtrzymywanie samodzielności, rozwój osobisty i zapewnienie mieszkańcom jak najlepszej jakości życia;
- Dom na Świątkach - dom seniora - ul. Stanisława Staszica 4, 78-00 Szczecinek; dysponuje 18 miejscami, prywatny dom opieki dla osób starszych, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami;
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Patronka - ul. Lelewela 15, 78-400 Szczecinek, 76 miejsc na oddziale, 57 pacjentów opieki długoterminowej; celem jest pomoc pacjentom przewlekle i obłożnie chorym, nie wymagającym hospitalizacji,

zapewnienie opieki, rehabilitacji, pielęgnacji, terapii i leczenia farmakologicznego, prowadzenie oddziałów i usług w zakresie leczenia uzależnień oraz psychiatrii;

- Reha Medica Centrum Rehabilitacyjno Medyczne - ul. Tadeusza Kościuszki 57, 78-400 Szczecinek; świadczy pełen zakres usług rehabilitacyjnych, począwszy od rehabilitacji ortopedycznej, neurologicznej, reumatologicznej, przez rehabilitację bólu, dzieci i niemowląt, zabiegi fizykoterapeutyczne, również rehabilitację sportową.
- „Jaś i Małgosia” Szkoły i Placówki Terapeutyczne, w tym Poradnia Psychologiczna, Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy (OREW) oraz Punkt przedszkolny w Szczecinku - Bohaterów Warszawy 31-35/pok. 406-407, 78-400 Szczecinek; wszechstronna działalność w zakresie rozwoju dzieci, ochrony zdrowia i ratowania życia, w tym wspieranie i prowadzenie inicjatyw o charakterze zdrowotnym, oświatowym, rehabilitacyjnym, edukacyjnym, charytatywnym, opiekuńczo-wychowawczym, ze szczególnym uwzględnieniem osób związanych zawodowo, rodzinie lub społecznie z osobami z niepełnosprawnościami, podejmowanie działań na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami, ze szczególnym uwzględnieniem osób u których niepełnosprawność powstała w wyniku wypadku;
- Przedszkola, szkoły podstawowe, ponadpodstawowe i inne placówki edukacyjne - możliwość integracji społecznej uczniów, wychowanków z niepełnosprawnościami, poprzez uczestnictwo w życiu szkoły, zajęciach dodatkowych, imprezach, wycieczkach, uroczystościach; dla uczniów z niepełnosprawnościami opracowywane są indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne lub inne formy wsparcia, które uwzględniają możliwości psychofizyczne, tempo uczenia się i potrzeby. Zapewniane są zajęcia rewalidacyjne, logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne, treningi umiejętności społecznych, często wsparcie psychologiczne i pedagogiczne.

Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia w powiecie odgrywają kluczową rolę w realizacji zadań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Stanowią one podstawę lokalnego systemu wsparcia, zapewniając kompleksową pomoc dostosowaną do różnorodnych potrzeb tej grupy społecznej. Dzięki ich działalności osoby z niepełnosprawnościami mogą korzystać z szerokiego zakresu usług, wspierających samodzielność, edukację, rozwój i uczestnictwo w życiu społecznym. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia są istotnych ogniwem w realizacji lokalnej polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami, a ich

efektywne wykorzystane i współdziałanie przyczynia się do podnoszenia jakości życia oraz wyrównywania szans tej grupy mieszkańców powiatu.

I.3. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI NA TERENIE POWIATU SZCZECINECKIEGO

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami pełnią kluczową rolę w budowaniu społeczeństwa bardziej otwartego. Ich podstawowym celem jest wspieranie osób z niepełnosprawnościami w codziennym życiu oraz wyrównywanie ich szans w dostępie do edukacji, pracy i aktywności społecznej. Dzięki temu możliwe staje się pełniejsze uczestnictwo tych osób w życiu publicznym, co sprzyja zarówno ich indywidualnemu rozwojowi, jak i integracji ze środowiskiem. Istotą działania NGO jest również rehabilitacja i wspieranie zdrowia.

Na terenie Powiatu Szczecineckiego działa:

- Stowarzyszenie Promyk Nadziei, Aleja Niepodległości 30a/3, 78-449 Borne Sulinowo; celem Stowarzyszenia jest ochrona życia, zdrowia i godności dzieci niepełnosprawnych i ich rodziców oraz troska o duchowe, moralne i materialne środowisko ich życia i rozwoju, w szczególności: otaczanie wszystkich dzieci z niepełnosprawnościami bez względu na rodzaj niepełnosprawności efektywną pomocą i opieką, zmierzającą do tworzenia warunków wyrównywania ich szans życiowych,
- Stowarzyszenie Atut, ul. Połczyńska 2a, 78-400 Szczecinek; organizacja pozarządowa działająca od 2004 roku, reprezentuje interesy oraz wypowiada się i działa na rzecz osób niepełnosprawnych, głównie z upośledzeniem umysłowym, ich rodziców i opiekunów oraz osób starszych i samotnych,
- Szczecinecka Fundacja na Rzecz Osób Poszkodowanych w Wypadkach Komunikacyjnych, ul. Wacisława IV 16, 78-40 Szczecinek; celem Fundacji jest pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób w tym: działalność charytatywna, ochrona i promocja zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- Polski Związek Niewidomych Okręg Zachodniopomorski Koło w Szczecinku, ul. 1 Maja 5, 78-400 Szczecinek; związek zrzesza osoby niewidome i słabo widzące

w celu ich społecznej integracji, rehabilitacji, wyrównania szans w dostępie do informacji, edukacji, zatrudnienia, szeroko pojętej aktywności społecznej, a także w celu ochrony ich praw obywatelskich,

- Zakład Aktywności Zawodowej dla Osób Niepełnosprawnych Fundacji im. Stanisława Karłowskiego, Juchowo 54a, 78-446 Silnowo; łączy pracę zawodową, działania społeczne i rehabilitacyjne osób z niepełnosprawnościami w celu przygotowania ich do życia w otwartym środowisku poprzez: zatrudnianie osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą niepełnosprawnych pracowników, przygotowanie pracowników z niepełnosprawnościami do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia, wspomaganie rozwoju osobistego, działania integrujące środowisko pracownicze ze społecznością lokalną, kreowanie pozytywnego wizerunku pracowników z niepełnosprawnościami,
- Stowarzyszenie Amazonek, ul. Kościuszki 22/I/5, 78-400 Szczecinek; stowarzyszenie jest organizacją samopomocową, która wspiera kobiety dotknięte nowotworem piersi. Poprzez różnego rodzaju wystawy, konferencje, szkolenia zwracają uwagę na problem głównie raka, ale i nie tylko,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Zarząd Powiatowy w Szczecinku, ul. Armii Krajowej 29, 78-400 Szczecinek; celem Stowarzyszenia jest opieka i pomoc dla ludzi chorych na cukrzycę, dbanie o jakość leczenia cukrzycy, przez właściwe wykreowanie systemu leczenia diabetologicznego, poprawa prawnej, materialnej i społecznej pozycji diabetyków w państwie i społeczeństwie, integracja środowiska chorych poprzez właściwe kształtowanie wzajemnych stosunków między członkami stowarzyszenia, pomoc w rozwiązywaniu trudnych problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży, inwalidów oraz osób w podeszłym wieku, zabezpieczenie prawa do zajmowania stanowisk we wszystkich sprawach publicznych stanowiących statutowy przedmiot zainteresowań stowarzyszenia, inspirowanie kandydatów członków i sympatyków stowarzyszenia do jednostek leczenia publicznego, parlamentu oraz organów administracji terenowej oraz samorządu terytorialnego,
- Fundacja Przyjaciele Języka Migowego - ul. Wacława IV 9d/3, 78-400 Szczecinek; celem Fundacji jest pomoc osobom głuchoniemym w życiu codziennym, ich rehabilitacja społeczna i zawodowa oraz propagowanie języka migowego,

- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Terenowe Pomocy Dzieciom z Niepełną Sprawnością Ruchową i Poszkodowanym w Wypadkach Drogowych - Liszkowo 53/1, 78-449 Borne Sulinowo; jest to społeczny ruch na rzecz pomocy dzieciom i ich rodzicom, którego przedmiotem działalności jest upowszechnianie i ochrona praw dziecka, pomoc społeczna kierowana do rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej, kierowanie na wypoczynek dzieci i młodzież oraz ich opiekunów, wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu turystyki i krajoznawstwa, promowanie i ochrona zdrowia oraz działalność na rzecz osób niepełnosprawnych i/lub przewlekle chorych, podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowych poprzez rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowe, promocja i organizacja wolontariatu oraz działalność charytatywnych, działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, pomoc w przeciwdziałaniu uzależnieniom i patologii społecznej,
- Strefa Marzeń - Placówka Edukacyjno-Terapeutyczna - ul. Matuszewicz 22, 78-400 Szczecinek; prowadzenie zajęć edukacyjnych dostosowanych do potrzeb dziecka, zajęcia i warsztaty terapeutyczne, aktywność społeczna, pomoc w edukacji osobom z niepełnosprawnościami,
- Stowarzyszenie Wyprzedzić Czas - ul. Szpitalna 5, 78-449 Borne Sulinowo; celem nadrzędnym stowarzyszenia jest rozwijanie idei integracji międzypokoleniowej w środowisku lokalnym oraz propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających niesieniu pomocy - szczególnie osobom w podeszłym wieku a także inspirowanie wprowadzania różnorodnych form i stopni zorganizowanej pomocy członkom społeczności lokalnej w zaspokajaniu najistotniejszych potrzeb społecznych. Stowarzyszenie dąży do budowania sieci oparcia społecznego dla osób z niepełnosprawnościami i starszych, prowadzenia działalności opiekuńczej, edukacyjnej, kulturalnej, twórczej, krajoznawczo-turystycznej, rehabilitacyjnej oraz prozdrowotnej na rzecz środowiska lokalnego,
- Fundacja „Drzwi otwarte” - ul. Kościuszki 38c, 78-400 Szczecinek; celem jest zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy w zakresie zdrowia psychicznego oraz psychoterapii, wspieranie osób doświadczających trudności psychicznych, społecznych lub życiowych oraz ich rodzin.

Należy podkreślić, iż ww. organizacje pozarządowe nie wyczerpują pełnego katalogu podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Szczecineckim. Katalog ten ma charakter otwarty, a na terenie powiatu funkcjonuje wiele innych organizacji, które w swoich statutach, celach, założeniach przewidują działania ukierunkowane na wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Odgrywają istotną rolę w życiu lokalnych społeczności, zwłaszcza na terenach wiejskich, gdzie często zapewniają mieszkańcom łatwiejszy dostęp do różnorodnych form pomocy, rehabilitacji i aktywizacji społecznej. Poprzez swoje inicjatywy angażują lokalnych mieszkańców, budują relacje społeczne, wspierają integrację i przyczyniają się do rozwoju lokalnych zasobów oraz wzmacniania więzi społecznych.

Organizacje często prowadzą zajęcia, które skutkują poprawą sprawności osób z niepełnosprawnościami, zdobywaniem nowych umiejętności, dążeniem do większej samodzielności. Kluczową rolą jaką pełnią organizacje pozarządowe jest obrona praw osób z niepełnosprawnościami, walka z dyskryminacją i stereotypami. Wspierają także rodziny tych osób poprzez zapewnianie pomocy psychologicznej, co pozwala na łatwiejsze radzenie sobie z wyzwaniami życia codziennego. Wszystkie podejmowane działania organizacji pozarządowych mają charakter wielowymiarowy, ponieważ pozwalają przełamywać bariery, budować otwarte i solidarne społeczeństwo, a osobom z niepełnosprawnościami dają możliwość życia w szczęściu i bardziej niezależnym życiu.

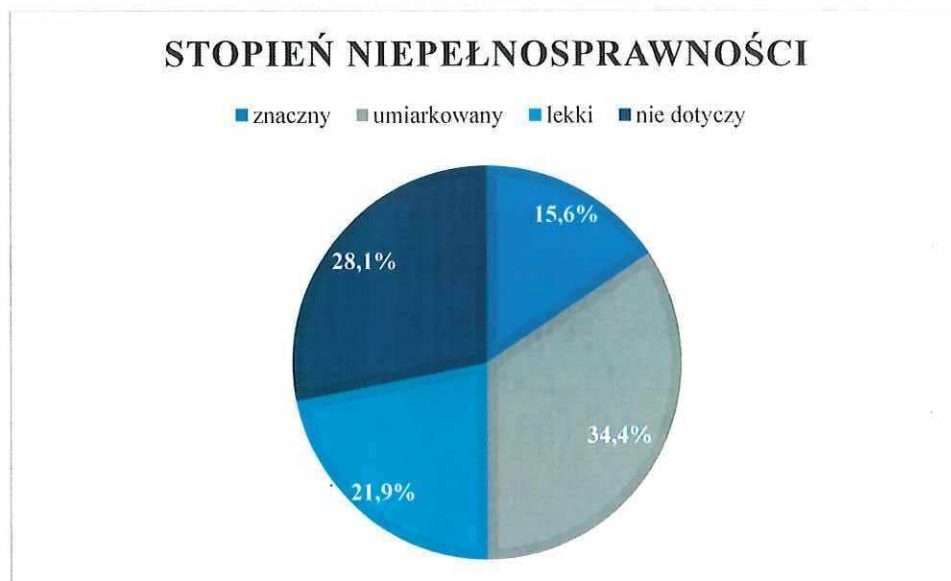
ROZDZIAŁ II. PROGRAM DZIAŁAŃ NA TERENIE POWIATU SZCZECINECKIEGO

II.1. WYNIKI ANKIETY I ANALIZA SWOT

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami jest dokumentem określającym kierunki działań w zakresie wspierania tej grupy mieszkańców. W związku z tym została przeprowadzona ankieta składająca się z 12 pytań, która pozwoliła uzyskać istotne wyniki.

W ankiecie wzięło udział ponad 60% osób z niepełnosprawnościami, a reszta to członkowie rodziny lub opiekunowie osób z niepełnosprawnościami w większości w wieku 18-60 lat.

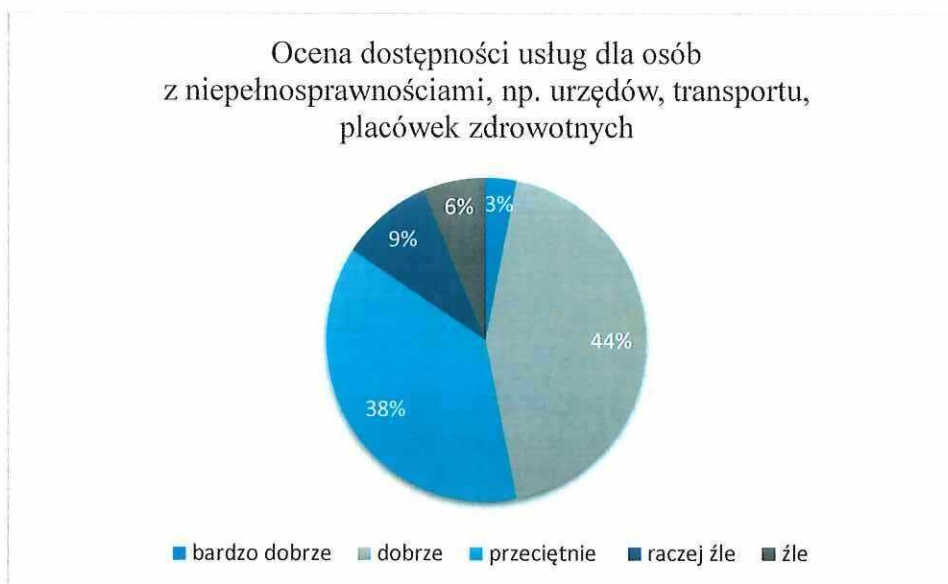
Wykres 2.1. Stopień niepełnosprawności.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Największa liczba osób, która wzięła udział w ankiecie posiada stopień niepełnosprawności wynikający z upośledzenia narządu ruchu, natomiast z przyczyny epilepsji i całościowych zaburzeń rozwojowych ani jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi. Ponad 70% ankietowanych odpowiedziało, iż nie zna Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami. Łącznie ponad 80% osób ocenia dostępność usług dla osób z niepełnosprawnościami, np. urzędów, transportu, placówek zdrowotnych na poziomie dobrym, przeciętnym.

Wykres 2.2. Ocena dostępności usług dla osób z niepełnosprawnościami, np. urzędów, transportu, placówek zdrowotnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Najwięcej osób udzielających odpowiedzi korzysta z rehabilitacji i pomocy finansowej, a tylko dwie osoby odpowiedziały, że nie korzystają z żadnego rodzaju wsparcia. Rehabilitacja, opieka zdrowotna i zatrudnienie to obszary, które wg ankietowanych wymagają największego wsparcia w przyszłych latach. Ponad 67% osób, które wzięły udział w ankiecie uważa, że w Powiecie Szczecineckim jest wystarczająco dużo instytucji wspierających osoby z niepełnosprawnościami. Natomiast osoby, które udzieliły odpowiedzi „nie” zgłasza zapotrzebowanie na dzienne miejsca pobytu dla osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną, ośrodki wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, które ukończyły 18 rok życia, np. WTZ i na Centrum Usług Społecznych.

W ostatnim pytaniu ankietowani wskazali, że Powiat powinien skierować swoje zadania na otworenie nowego Warsztatu Terapii Zajęciowej, mieszkań wspomaganych, stworzenie szerszego rynku pracy, zwiększenie funduszy na turnusy rehabilitacyjne, szkolenia dla pracowników współpracujących z osobami z niepełnosprawnościami i ich otoczeniem oraz polepszenie dostępności architektonicznej i komunikacyjnej.

Analiza SWOT stanowi jedno z podstawowych narzędzi planowania strategicznego, które pozwala na kompleksowe określenie potencjału i wyzwań. W przypadku programu jej celem jest ocena warunków, w jakich realizowane są działania na rzecz osób

z niepełnosprawnościami i wskazanie kierunków, które mogą pozytywnie wpłynąć na skuteczność podejmowanych działań.

Tabela 2.1. Analiza SWOT Powiatowego Programu na Rzecz Działań Osób z Niepełnosprawnych w Powiecie Szczecineckim na lata 2026-2030.

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
• istniejąca sieć instytucji wspierających, • wieloletnie doświadczenie Powiatu w realizacji programów społecznych i współpracy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, • dostępność form wsparcia finansowanych z funduszy krajowych, unijnych, • wysoka świadomość potrzeb lokalnych, • istotna aktywność organizacji, stowarzyszeń itp. skupiających osoby z niepełnosprawnościami, • działające placówki edukacyjno-terapeutyczne dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	• ograniczona liczba miejsc w instytucjach wsparcia codziennego, • brak dostatecznej dostępności transportu publicznego w mniejszych miejscowościach, • niedostateczna liczba ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami, • starzenie się populacji osób z niepełnosprawnościami, co zwiększa zapotrzebowanie na opiekę długoterminową.
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
• budowanie partnerstw ponadlokalnych na rzecz osób z niepełnosprawnościami, • tworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej, • rozwój usług asystenckich i opiekuńczych, • zwiększająca się wrażliwość i świadomość społeczna, • postęp technologiczny i cyfryzacja usług publicznych.	• ograniczone środki finansowe, • brak wystarczającej wykwalifikowanej kadry, • ryzyko marginalizacji osób z niepełnosprawnościami, • niechęć do współpracy osób niepełnosprawnych i ich rodzin z instytucjami.

Źródło: Opracowanie własne.

Dzięki tej analizie można zdefiniować mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Pomaga lepiej planować działania, racjonalnie wykorzystywać posiadane zasoby i podejmować decyzje o kierunkach rozwoju wsparcia. Stanowi również ważny element monitorowania programu, pozwalając ocenić czy przyjęte cele są realne i adekwatne do aktualnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

II.2. CELE SZCZEGÓŁOWE I OPERACYJNE PROGRAMU

Celem strategicznym Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Szczecineckim na lata 2026-2030 jest poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych, w tym stworzenie środowiska wolnego od barier funkcjonalnych oraz polepszenie i rozwój kontaktów społecznych.

W ramach Programu wyodrębniono 5 celów szczegółowych, które mają umożliwić realizację celu głównego:

1. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym poprzez realizację działań finansowanych m.in. ze środków PFRON i Unii Europejskiej

Rehabilitacja społeczna ma na celu rozwijanie umiejętności społecznych, głównie poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej, kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami z niepełnosprawnościami. Działania w tym zakresie mają doprowadzić te osoby do uzyskania jak największej samodzielności i integracji z innymi mieszkańcami. Uzyskanie właściwego wykształcenia, jak również dodatkowych kwalifikacji zawodowych jest czynnikiem dającym osobom z niepełnosprawnościami szanse na lepsze dostosowanie się do istniejących warunków funkcjonowania w społeczeństwie. Osoby te, z uwagi na występujące ograniczenia napotykają również na bariery w komunikowaniu się z otoczeniem, co często powoduje ich izolację społeczną. Realizacja działań w tym zakresie ma na celu zapobieganie takim sytuacjom i podniesienie komfortu życia osób z niepełnosprawnościami.

 Cele operacyjne „Zapewnienia osobom z niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym poprzez realizację działań finansowanych ze środków PFRON”:

1. Dofinansowanie, z uwzględnieniem występujących potrzeb, zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, finansowanych ze środków PFRON wg algorytmu.
2. Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na każdym poziomie edukacyjnym, w tym dofinansowanie kosztów nauki (Aktywny Samorząd).

3. Likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym poprzez dofinansowanie m.in. zakupu sprzętu elektronicznego i jego oprogramowania.
4. Dofinansowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych umożliwiających nabywanie kompetencji i umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych, oraz zmniejszających bariery komunikacyjne/transportowe (np. dofinansowanie kosztów uzyskania prawa jazdy).
5. Wsparcie działalności warsztatów terapii zajęciowej z wykorzystaniem środków pozyskanych z UE.

Tabela 2.2. Realizatorzy, terminy realizacji i wskaźniki realizacji zadania „Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym, poprzez realizację działań finansowanych m.in. ze środków PFRON i Unii Europejskiej”.

Zadanie	Realizator zadania	Termin realizacji zadania	Wskaźnik realizacji zadania
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Realizacja w sposób ciągły w latach 2026-2030	Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki oświatowe, edukacyjno-terapeutyczne		Liczba uczniów i wychowanków Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie		Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie
4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie		Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie
5.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, samorząd powiatowy (również z wykorzystaniem środków UE)		Liczba utworzonych WTZ

Źródło: Opracowanie własne.

2. Dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnością poprzez zapewnienie możliwości swobodnego poruszania się i przemieszczania

Niezwykle istotne jest tworzenie warunków zmierzających do poprawy dostępności szeroko pojętego otoczenia, w których osoby z niepełnosprawnościami uzyskają możliwość włączenia się w czynne życie lokalnego społeczeństwa. Dlatego też planowane jest podejmowanie działań mających na celu likwidację barier transportowych, głównie poprzez zakup samochodów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz likwidację barier architektonicznych, zarówno w miejscu zamieszkania tych osób, jak też w obiektach użyteczności publicznej na terenie powiatu.

➤ Cele operacyjne „Dostosowania przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie możliwości swobodnego poruszania się i przemieszczania”:

1. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnościami.
2. Likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej.
3. Likwidacja barier transportowych poprzez dofinansowanie zakupu pojazdów dostosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami m.in. dla jednostek organizacyjnych powiatu, gmin, organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami, ośrodków wsparcia.

Tabela 2.3. Realizatorzy, terminy realizacji i wskaźniki realizacji zadania „Dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie możliwości swobodnego poruszania się i przemieszczania”.

Zadanie	Realizator zadania	Termin realizacji zadania	Wskaźnik realizacji zadania
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Realizacja w sposób ciągły w latach 2026-2030	Liczba osób korzystających z dofinansowań
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, samorząd powiatowy i gminny		Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
3.	Samorząd powiatowy i samorząd gminny		Liczba zakupionych środków transportu

Źródło: Opracowanie własne.

3. Podnoszenie świadomości osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w kwestii przysługujących im ulg i uprawnień

Z powodu różnych ograniczeń osoby z niepełnosprawnościami często nie są w stanie samodzielnie dotrzeć do źródeł potrzebnej im wiedzy. W środowisku tych osób szczególnie pożądane są informacje o rodzajach przysługujących im ulg oraz wskazówki, w jaki sposób należy wnioskować o uzyskanie dofinansowania czy refundacje, jak również to, gdzie uzyskać pomoc w danym zakresie. Dlatego też, aby skutecznie wspierać osoby z niepełnosprawnościami, należy dostarczyć im pełnej i kompleksowej wiedzy na temat ulg oraz uprawnień, z których mogą korzystać.

➤ Cele operacyjne „Podnoszenia świadomości osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w kwestii przysługujących im ulg i uprawnień”:

1. Opracowywanie i zamieszczanie na stronie internetowej informacji o ulgach i uprawnieniach, z których korzystać mogą osoby z niepełnosprawnościami i członkowie ich rodzin.
2. Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących prowadzonych działań/programów realizowanych na rzecz osób z niepełnosprawnościami (w szczególności: ulotki informacyjne, plakaty).
3. Udzielanie osobom z niepełnosprawnościami bezpłatnych porad prawnych z zakresu zabezpieczenia społecznego i poradnictwa rodzinnego.
4. Dystrybucja ulotek, aktualizowanie stron internetowych, social mediów z zakresu informacji z działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 2.4. Realizatorzy, terminy realizacji i wskaźniki realizacji zadania „Podnoszenie świadomości osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w kwestii przysługujących im ulg i uprawnień”.

Zadanie	Realizator zadania	Termin realizacji zadania	Wskaźnik realizacji zadania
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Urząd Pracy	Realizacja w sposób ciągły w latach 2026-2030	Liczba opracowań i ich aktualizacji
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Urząd Pracy		Liczba opracowanych materiałów
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie		Liczba udzielonych porad
4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, samorząd powiatowy i gminny, organizacje pozarządowe		Liczba działań informacyjno-promocyjnych

Źródło: Opracowanie własne.

4. Zorganizowanie systemu działań wspierających osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny

W procesie kompleksowej rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami szczególną rolę odgrywa odpowiednie wsparcie, mające na celu eliminowanie poczucia marginalizacji. W przypadkach, w których osoby z niepełnosprawnościami nie mogą poradzić sobie w trudnych sytuacji życiowych, przy wykorzystaniu własnych środków i możliwości, niezbędnym jest stworzenie systemu poradnictwa oraz wsparcia psychologicznego. Aby prowadzić skuteczne działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami konieczny jest również profesjonalizm osób zawodowo zajmujących się pracą z tą grupą społeczną i realizujących zadania na jej rzecz.

Cele operacyjne „Zorganizowania systemu działań wspierających osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny”:

1. Rozwój na terenie powiatu wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.
2. Realizacja działań/projektów finansowanych w szczególności ze środków europejskich, dotyczących aktywizacji i integracji osób z niepełnosprawnościami.
3. Rozwój na terenie powiatu mieszkalnictwa wspomaganego.
4. Doskonalenie wiedzy pracowników jednostek zajmujących się wsparciem osób z niepełnosprawnościami.
5. Rozwój usług opiekuńczych, opieki wytechnieniowej i asystentury dla osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 2.5. Realizatorzy, terminy realizacji i wskaźniki realizacji zadania „Zorganizowanie systemu działań wspierających osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny”.

Zadanie	Realizator zadania	Termin realizacji zadania	Wskaźnik realizacji zadania
1.	Organizacje pozarządowe, samorząd powiatowy i gminny, związki wyznaniowe, instytucje pomocowe Kościoła rzymskokatolickiego		Liczba funkcjonujących wypożyczalni
2.	Organizacje pozarządowe i pożytku publicznego, samorząd powiatowy i gminny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy		Liczba realizowanych działań/projektów
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, samorząd powiatowy		Liczba utworzonych mieszkań
4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, instytucje szkoleniowe	Realizacja w sposób ciągły w latach 2026-2030	Liczba szkoleń
5.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, samorząd powiatowy i gminny		Liczba: -usług opiekuńczych; -osób, która korzysta z usług opiekuńczych, opieki wytechnieniowej, asystentury -asystentów

Źródło: Opracowanie własne.

5. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w urzędzie pracy

Aktywizacja zawodowa jest ważnym elementem kompleksowej rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami. Ma ona na celu pomoc osobie z niepełnosprawnością w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia. Wiele czynników niekorzystnie wpływa na aktywność zawodową i funkcjonowanie osób z dysfunkcjami na rynku pracy. Można do nich zaliczyć m.in. niewystarczający poziom kwalifikacji, niechęć pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami, bierność osób z niepełnosprawnościami i przekonanie o braku możliwości zmiany sytuacji życiowej i zawodowej. Podjęcie działań w zakresie aktywizacji zawodowej tych osób jest dużym wyzwaniem, które wymaga przemyślanych, spójnych działań w różnych obszarach. Konieczna jest współpraca instytucji i pracodawców, a także właściwie zorganizowane poradnictwo zawodowe. Bardzo istotne znaczenie ma podejmowanie wszelkich działań nakierowanych na wzrost aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami i możliwości ich zatrudniania.

➤ Cele operacyjne „Aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w urzędzie pracy”:

1. Bieżące monitorowanie lokalnego rynku pracy pod kątem zapotrzebowania na pracę osób z niepełnosprawnościami.
2. Organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje osób z niepełnosprawnościami.
3. Realizacja usługi pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób z niepełnosprawnościami.
4. Wspieranie osób z niepełnosprawnościami w podejmowaniu zatrudnienia poprzez realizację subsydiowanych form pomocy, tj.: staże, bony, refundacje części wynagrodzeń, wyposażenia stanowiska pracy, dofinansowanie działalności gospodarczej.
5. Współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
6. Finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

7. Przyznawanie osobom z niepełnosprawnościami środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.
8. Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenie zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami.
9. Dokonywanie zwrotu kosztu wyposażenia stanowiska pracy osoby z niepełnosprawnościami.

Tabela 2.6. Realizatorzy, terminy realizacji i wskaźniki realizacji zadania „Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w urzędzie pracy”.

Zadanie	Realizator zadania	Termin realizacji zadania	Wskaźnik realizacji zadania
1.	Powiatowy Urząd Pracy	Realizacja w sposób ciągły w latach 2026-2030	Liczba opracowanych diagnoz, analiz
2.			Liczba osób z niepełnosprawnościami, które podniosły kwalifikacje
3.			Liczba osób z niepełnosprawnościami: • skierowanych do pracy, • które podjęły pracę w wyniku usługi pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, • które podjęły pracę w wyniku usługi pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.
4.			Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych aktywizacją zawodową
5.			Liczba wniosków w zakresie oceny utworzonych stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami
6.			Liczba wniosków w zakresie oceny utworzonych stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami
7.			Liczba wniosków w zakresie oceny utworzonych stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami
8.			Liczba wniosków w zakresie oceny utworzonych stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami
9.			Liczba wniosków w zakresie oceny utworzonych stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: Opracowanie własne.

Cele strategiczne i operacyjne Programu określają kierunki rozwoju oraz konkretne zadania, które umożliwiają skuteczne odpowiadanie na potrzeby osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Szczecineckim. Cele strategiczne wyznaczają długofalową wizję zmian, natomiast cele operacyjne przekładają ją na konkretne działania, projekty inicjatywy. Ich realizacji sprzyja integracji społecznej, wyrównywaniu szans oraz podnoszeniu jakości życia osób z niepełnosprawnościami.

II.3. REALIZACJA PROGRAMU ORAZ WIZJA I MISJA

Źródłami finansowania Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Szczecineckim na lata 2026-2030 będą:

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Fundusz Pracy,
- środki własne jednostek samorządu terytorialnego,
- środki pozyskane na realizację projektów, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Coroczna informacja z realizacji sprawozdania przedstawiana będzie w formie sprawozdania.

Wizją Programu jest Powiat, w którym osoby z niepełnosprawnościami mogą w pełni korzystać z praw i możliwości, jakie daje życie społeczne, zawodowe i kulturalne. To wspólnota otwarta, dostępna i wrażliwa na potrzeby wszystkich mieszkańców – miejsce, w którym każda osoba czuje się ważna i bezpieczna. Wizją Programu jest budowanie przestrzeni równości i wzajemnego szacunku, w której osoby z niepełnosprawnościami mają zapewnione warunki do samorealizacji, rozwoju osobistego i aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności. Powiat dąży do tego, aby system wsparcia był spójny, nowoczesny i skuteczny – oparty na współpracy instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz samych osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Realizacja tej wizji zakłada nie tylko likwidację barier i przeszkód, ale przede wszystkim zmianę społecznego postrzegania niepełnosprawności – z obszaru ograniczeń na przestrzeń możliwości.

Misją Programu jest tworzenie warunków, które umożliwiają osobom z niepełnosprawnościami prowadzenie niezależnego, aktywnego i satysfakcjonującego życia w lokalnej społeczności. Program ma na celu rozwijanie systemu wsparcia opartego na partnerstwie, współpracy i solidarności. Misją jest także wzmacnianie samodzielności, kompetencji i potencjału osób z niepełnosprawnościami poprzez dostęp do edukacji,

rehabilitacji, zatrudnienia oraz usług wspierających codzienne funkcjonowanie. Realizacja misji opiera się na przekonaniu, że rozwój społeczny powiatu jest możliwy tylko wtedy, gdy każdy jego mieszkaniec, niezależnie od sprawności, ma zapewnione prawo do godności, równego traktowania i udziału w życiu wspólnoty.

Celem Powiatu jest utworzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej, zakup środków transportu i mieszkań wspomaganych z przeznaczeniem dla osób z niepełnosprawnościami. Powstanie nowego WTZ stanowi jedno z kluczowych działań wynikających z zapotrzebowania na miejsca wsparcia dziennego dla osób, które wymagają pomocy w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Warsztat tworzy warunki do rozwijania samodzielności uczestników, kształtowania umiejętności potrzebnych w codziennym życiu, a także przygotowania ich, w miarę możliwości, do podjęcia zatrudnienia na otwartym lub chronionym rynku pracy. Utworzenie nowego warsztatu przyczyni się do rozwoju osób z niepełnosprawnościami, ich samodzielności i poczucia wartości.

Zakup środków transportów pozwoli usprawnić system transportowy w powiecie, dzięki czemu możliwe będzie zapewnienie bezpieczeństwa, komfortu i niezależności osobom go zamieszkującym. Działanie to wpisuje się w założenia polityki wyrównywania szans i likwidacji barier w dostępie do usług, co stanowi ważny element budowania powiatu przyjaznego i otwartego do wszystkich jego mieszkańców, w tym osób z niepełnosprawnościami. Drugim ważnym punktem jest utworzenie mieszkań wspomaganych, które są formą wsparcia środowiskowego skierowaną do osób niewymagających całodobowej opieki, ale potrzebujących pomocy w rozwijaniu samodzielności. W takich miejscach mieszkańcy będą mogli korzystać ze wsparcia w organizacji codziennych obowiązków, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kontaktach z instytucjami oraz rozwijaniu umiejętności społecznych. Celem utworzenia mieszkań wspomaganych jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami bezpiecznych i przyjaznych warunków do życia, rozwijanie ich samodzielności, aktywizacja społeczna oraz odciążenie rodzin i opiekunów. Rozwiązanie to wpisuje się w proces deinstytucjonalizacji usług społecznych, gdzie kładziony jest nacisk na wsparcie w środowisku lokalnym.

ZAKOŃCZENIE

Realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Szczecineckim na lata 2026-2030 stanowi istotny element lokalnej polityki społecznej, ukierunkowanej na budowanie społeczeństwa otwartego, wrażliwego i odpowiedzialnego. Dokument ten jest wyrazem konsekwentnego dążenia Powiatu Szczecineckiego do tworzenia warunków sprzyjających pełnemu uczestnictwu osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, zawodowym, edukacyjnym i kulturalnym.

Przyjęta w programie wizja i misja odzwierciedlają ideę solidarności, równości i szans i dostępności – wartości kluczowe dla kształtowania zintegrowanej i przyjaznej przestrzeni społecznej. Realizacja zaplanowanych celów strategicznych i operacyjnych przyczyni się do zwiększenia samodzielności, aktywności oraz poczucia bezpieczeństwa osób z niepełnosprawnościami, a także do wzmocnienia działań ich rodzin i opiekunów.

Wdrożenie programu wymaga ścisłej współpracy wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w politykę społeczną powiatu. Kluczową rolę w tym procesie odgrywają Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku, Powiatowy Urząd Pracy, jednostki organizacyjne powiatu, gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowe, podmioty lecznicze, a także liczne organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Wspólnie działanie tych instytucji umożliwiają skuteczne wdrażanie zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, aktywizacji, integracji oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Realizacja programu w latach 2026-2030 pozwoli na stopniowe osiągnięcie zaplanowanych rezultatów oraz tworzenie spójnego systemu wsparcia, w którym każda osoba z niepełnosprawnościami ma prawo do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym zgodnie ze swoimi potrzebami, możliwościami i aspiracjami. Powiat Szczecinecki poprzez koordynację i monitorowanie realizacji programu będzie dążył do ciągłego doskonalenia systemu pomocy, podnoszenia jakości usług oraz budowania partnerstwa pomiędzy administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi, sektorem prywatnym i społecznością lokalną.

SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

Tabela 1.1. Liczba wydanych orzeczeń osobom powyżej 16 roku życia w Powiecie Szczecineckim w latach 2022-2024.

Tabela 1.2. Liczba wydanych orzeczeń osobom poniżej 16 roku życia w Powiecie Szczecineckim w latach 2022-2024.

Tabela 1.3. Liczba bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Szczecineckim w latach 2022-2024.

Tabela 2.1. Analiza SWOT Powiatowego Programu na Rzecz Działań Osób z Niepełnosprawnych w Powiecie Szczecineckim na lata 2026-2030.

Tabela 2.2. Realizatorzy, terminy realizacji i wskaźniki realizacji zadania „Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym, poprzez realizację działań finansowanych ze środków PFRON”.

Tabela 2.3. Realizatorzy, terminy realizacji i wskaźniki realizacji zadania „Dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie możliwości swobodnego poruszania się i przemieszczania”.

Tabela 2.4. Realizatorzy, terminy realizacji i wskaźniki realizacji zadania „Podnoszenie świadomości osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w kwestii przysługujących im ulg i uprawnień”.

Tabela 2.5. Realizatorzy, terminy realizacji i wskaźniki realizacji zadania „Zorganizowanie systemu działań wspierających osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny”.

Tabela 2.6. Realizatorzy, terminy realizacji i wskaźniki realizacji zadania „Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w urzędzie pracy”.

Wykres 2.1. Stopień niepełnosprawności.

Wykres 2.2. Ocena dostępności usług dla osób z niepełnosprawnościami, np. urzędów, transportu, placówek zdrowotnych.

Rysunek 1.1. Mapa Powiatu Szczecineckiego.